

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 221/2018-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 26. apríla 2018 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátkou JUDr. Andreou Tkáčovou, Magurská 3, Košice, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 1 ods. 1 a čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 8 Cdo 187/2017 z 20. decembra 2017 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 2 Co 603/2015 z 22. novembra 2016 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 26. marca 2018 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“) vo veci namietaného porušenia v záhlaví uvedených základných práv podľa Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a podľa Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv

a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 8 Cdo 187/2017 z 20. decembra 2017 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 2 Co 603/2015 z 22. novembra 2016.

2. Z priloženého rozhodnutia najvyššieho súdu a z rozhodnutí súdov nižšej inštancie, ktoré boli súčasťou príloh v skoršej veci sťažovateľa vedenej pod sp. zn. II. ÚS 209/2017, ústavný súd zistil nasledujúce skutočnosti. Okresný súd Košice II (ďalej len „okresný súd“) rozsudkom sp. zn. 20 C 60/2007 z 10. apríla 2015 zamietol žalobu, ktorou sa sťažovateľ domáhal zaplata sumy 16 596,96 € s príslušenstvom z titulu nevyplatenej odmeny na základe zmluvy o uplatnení práva na riešenie vynálezu a odmene zaň pre vynález č. 4/1999. Po vykonanom dokazovaní dospel k záveru, že ekonomický prínos z riešenia vynálezu za prvý až piaty rok jeho využívania bol záporný, a preto žalobcovi ako spolupôvodcovi nevznikol žiaden nárok na vyplatenie odmeny.

3. Krajský súd rozsudok okresného súdu ako vecne správny potvrdil. Poukázal na výsluchy svedkov vykonané súdom prvého stupňa, ale tiež na znalecký posudok [REDAKOVANÉ], z ktorého vyplynulo, že z riešenia podnikového vynálezu č. 4/1999 žalovanému nevznikol ekonomický prínos. Konštatoval, že okresnému súdu nemožno vyčítať, že posudok znalca pokladal za úplný bez akýchkoľvek známk účelovosti. Aj podľa názoru odvolacieho súdu boli závery znaleckého posudku logické a zodpovedali aj ďalším vykonaným dôkazom, pričom neexistuje žiaden iný znalecký posudok, ktorého závery by s ním boli v evidentnom rozpore. Uviedol ďalej, že znalec zotrval na východiskách svojho posudku a jeho odpovede obsahovo korešpondovali aj s odborným vyjadrením č. 1/2015, ktorým reagoval na odborné stanovisko č. 2/2014, predložené sťažovateľom ako žalobcom. Vzhľadom na obsah a priebeh dokazovania, ako aj trvanie sporu okresný súd podľa odvolacieho súdu nepochybil, keď už neodročoval pojednávanie s cieľom preštudovania odborného vyjadrenia znalca [REDAKOVANÉ] č. 1/2015 žalobcom. Dodal, že toto odborné vyjadrenie v kontexte už podaného posudku žiadne zmeny v dôkaznej situácii neprinieslo a sťažovateľ mal možnosť priamo na pojednávaní konfrontovať znalca, čo napokon aj urobil. Okresný súd sa podľa odvolacieho súdu správne vysporiadal aj s odborným stanoviskom [REDAKOVANÉ], ktoré predložil sťažovateľ.

Konštatoval, že [REDAKOVANÉ] pri vypracovaní stanoviska nemal k dispozícii celý spis, vychádzal iba z časti podkladov, a tak jeho závery nemohli konkurovať záverom znaleckého posudku [REDAKOVANÉ]. Dodal, že sťažovateľ na pojednávaní 10. apríla 2015 ďalšie návrhy na doplnenie dokazovania nemal a zvažoval len vypočutie [REDAKOVANÉ], ktorý „s prihliadnutím na obsah ním naštudovaných materiálov zo spisu len v redukovanom rozsahu, závery dokazovania už vykonaného spochybníť principiálne nemohol.“. K námietke sťažovateľa, že v konaní došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces, odvolací súd poukázal na relevantné články ústavy a uviedol, že žiadne pochybenie v tomto smere nezistil. Podotkol, že pre úspech v spore musel sťažovateľ preukázať, že užívaním vynálezu žalovanému vznikol ekonomický prínos, čo sa mu nepodarilo. Obmedzil sa len na svoje tvrdenia, ktoré boli v rozpore s oboznámenými listinnými dôkazmi, výpovedami svedkov i znaleckým posudkom.

4. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzoval z § 420 písm. f) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „Civilný sporový poriadok“ alebo „CSP“). K vade zmätočnosti malo dôjsť tým, že súdy oboch inštancií nevykonali navrhnuté dôkazy, pri znaleckom skúmaní a jeho následnom hodnotení postupovali nesprávne, nesprávne zhodnotili skutkový stav, odvolací súd nenariadil pojednávanie a vec nesprávne právne posúdil.

5. Najvyšší súd dospel k záveru, že dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné, a preto ho odmietol. Poukázal na to, že podľa § 420 písm. f) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo proti takému, ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Pojem „procesný postup“ bol podľa najvyššieho súdu vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach tak, že *«sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to ako súd viedol spor) znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mieriaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj R 129/1999 a 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 38/2015, 5 Cdo 201/2011, 6 Cdo 90/2012). Tento pojem*

nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnú rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však konečné rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku.». Pokiaľ teda „postupom súdu“ nie je rozhodnutie súdu v civilnom sporovom konaní, potom ním podľa najvyššieho súdu vôbec nemôže byť ani časť rozhodnutia – jeho odôvodnenie (obsah, spôsob, kvalita, výstižnosť, presvedčivosť a úplnosť odôvodnenia), úlohou ktorej je vysvetliť dôvody, so zreteľom na ktoré súd rozhodol. Podľa uvedeného právneho názoru bolo treba vykladať pojem „procesný postup“ aj za právnej úpravy účinnej od 1. júla 2016.

6. K argumentom sťažovateľa ďalej uviedol, že dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP nemôže byť nedostatočné zistenie skutkového stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu. Čo sa týka namietanej vady spočívajúcej v rozhodnutí bez pojednávania, najvyšší súd poukázal na § 358 ods. 1 CSP, podľa ktorého na prejednanie odvolania odvolací súd nariadi pojednávanie vždy, ak je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie alebo to vyžaduje dôležitý verejný záujem. Pojednávanie na odvolacom súde je teda fakultatívne, súd ho okrem prípadov uvedených v citovanom ustanovení nariaďovať nemusí. V predmetnej veci nenastala žiadna z uvedených skutočností. Námietku preto považoval za neopodstatnenú. Podľa sťažovateľa spočívala procesná vada zmätočnosti ďalej v nesprávnom právom posúdení. K tomu však najvyšší súd odkázal na svoju rozhodovaciu prax, podľa ktorej realizácia procesných oprávnení sa účastníkovi neznemožňuje právnym posúdením. Tým je podľa najvyššieho súdu činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je potom *„chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.“*. Najvyšší súd nevidel dôvod na odklon od už uvedeného chápania dopadu nesprávneho právneho posúdenia veci (nesprávneho vyriešenia niektorej právnej otázky súdom) na možnosť uskutočňovať procesné oprávnenia niektorou zo strán civilného sporového konania. Keďže z obsahu spisu nevyplývala žiadna z už uvedených skutočností, námietku, že namietaným postupom

odvolacieho súdu došlo k procesnej vade v zmysle § 420 písm. f) CSP, považoval preto za neopodstatnenú.

7. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti v prvom rade uvádza, že nesúhlasí so záverom krajského súdu, podľa ktorého žalobca musel preukázať, že žalovanému užívaním vynálezu za prvý až piaty rok vznikol ekonomický prínos, čo sa mu nepodarilo. Tvrdí, že má s ohľadom na § 11 ods. 5 zákona č. 435/2001 Z. z. o patentoch, dodatkových ochranných osvedčeniach a o zmene a doplnení niektorých zákonov (patentový zákon) v znení neskorších predpisov vo vzťahu k žalovanému právo na primeranú odmenu. Podľa sťažovateľa z uvedeného ustanovenia vyplýva, že *„na určenie výšky odmeny je rozhodujúci technický a hospodársky význam vynálezu a prínos dosiahnuteľný jeho využitím alebo iným uplatnením, pričom sa prihliada na materiálny podiel zamestnávateľa na vytvorení vynálezu, ako aj na rozsah pracovných úloh pôvodcu.“* Z dôvodovej správy k citovanému ustanoveniu vyplýva, že pre vznik práva na odmenu je právne relevantná skutočnosť vytvorenia vynálezu a prechodu práva na riešenie z pôvodcu na zamestnávateľa. Ani pri určovaní výšky odmeny nie je relevantné, či zamestnávateľ technické riešenie reálne použil, tzn. výška odmeny sa podľa názoru sťažovateľa určuje bez ohľadu na konkrétny zisk, resp. prínos pre zamestnávateľa, rozhodný je zisk, resp. prínos potenciálny, čo má vyplývať aj z použitia gramatického tvaru „prínos dosiahnuteľný“. Týmito skutočnosťami sa všeobecné súdy nezaoberali. Sťažovateľ ďalej tvrdí, že k uvedeným skutočnostiam žiadal vypočúť [REDACTED], avšak súd rozhodol, že ho nevypočuje a jeho stanovisko nebral do úvahy, pričom *„v bode 22 len skonštatoval, že znalec [REDACTED] nemal k dispozícii celý spis, vychádzal iba z časti podkladov, čo však nemohlo a ani neovplyvnilo jeho výklad normy N/CA3/2003 a zákona.“* Sťažovateľ poukazuje na to, že Civilný sporový poriadok pozná aj inštitút odborného vyjadrenia, ktoré môže v jednoduchších prípadoch nahrádzať znalecký posudok. Odvolací súd rozhodoval už v čase platnosti Civilného sporového poriadku. Okresný súd však odborné stanovisko č. 2/2014 [REDACTED] neprečítal ani neoznámil jeho obsah, čo neurobil ani súd druhej inštancie. Sťažovateľ ďalej uvádza, že *„znalec [REDACTED] podal odborné vyjadrenie, ktoré súd doručil žalobcovi na pojednávaní dňa 10.4.2015, pričom žalobca nemal možnosť si toto vyjadrenie preštudovať a požiadať odborníka z danej oblasti o stanovisko k tomuto odbornému vyjadreniu [REDACTED], ako to*

vyplýva aj z bodu 21 odôvodnenia cit. odvolacieho rozsudku, kde odvolací súd skonštatoval, že súd prvej inštalácie nepochybil ak neodročoval pojednávanie za účelom preštudovania odborného vyjadrenia znalca [REDACTED].“. Týmto nesprávnym úradným postupom mu súd znemožnil, aby uskutočňoval jeho procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, pričom dovolací súd sa týmito namietanými skutočnosťami vôbec nezaoberal.

8. Sťažovateľ ďalej podotýka, že nesúhlasí so znaleckým posudkom znalca [REDACTED], ktorý považuje za jednostranný, účelový, nepodložený žiadnymi relevantnými dôkazmi. Následne špecifikuje jednotlivé vady posudku, s ktorým sa podľa jeho názoru všeobecné súdy nevysporiadali, resp. vysporiadali nesprávne.

9. S ohľadom na už uvedené sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd konštatoval porušenie základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu a napadnuté rozhodnutia zrušil.

II.

10. V súvislosti s preskúmaním rozhodnutí všeobecných súdov v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd vo svojej stabilizovanej judikatúre zdôrazňuje, že vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Skutkové a právne závery súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvodené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02, III. ÚS 271/05, III. ÚS 153/07). O zjavnú neodôvodnenosť alebo arbitrárnosť súdneho rozhodnutia v súvislosti s právnym posúdením ide spravidla vtedy, ak ústavný súd zistí interpretáciu a aplikáciu právnej normy zo strany súdu, ktorá zásadne popiera účel a význam aplikovanej právnej normy, alebo ak dôvody, na ktorých je založené súdne rozhodnutie, absentujú, sú zjavne protirečivé alebo popierajú pravidlá formálnej a právnej logiky, prípadne ak sú tieto

dôvody zjavne jednostranné a v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti (III. ÚS 305/08, IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06).

11. Pokiaľ ide o posúdenie otázky preukázania ekonomického prínosu vynálezu, ústavný súd pripomína, že zisťovanie a hodnotenie skutkových okolností a následné vyvodzovanie právnych záverov je úlohou všeobecných súdov a ústavný súd by doň mohol zasiahnuť len v prípade zistenia extrémneho nesúladu medzi skutkovými zisteniami a z nich vyvedenými skutkovými či právnymi závermi. Takáto situácia však v tomto prípade nenastala. Všeobecné súdy presvedčivým spôsobom vysvetlili, na ktorej strane sporu v danom prípade ležalo dôkazné bremeno aj akým spôsobom dospeli k záveru o jeho neunesení zo strany sťažovateľa. Za ústavne akceptovateľný a logický je možné považovať aj záver, že relevantným je skutočný, a nie potenciálny prínos zamestnaneckého vynálezu.

12. Podobné je možné konštatovať aj vo vzťahu k hodnoteniu znaleckého posudku. Ústavný súd podotýka, že účelom znaleckej činnosti je objasnenie skutkových okolností prerokúvaného prípadu na základe odborných znalostí, ktorými konajúci súd nedisponuje. Ústavnému súdu zásadne neprislúcha hodnotiť vykonané dôkazy, medzi ktoré patrí aj znalecké dokazovanie, tak, ako to požaduje sťažovateľ vo svojej sťažnosti. Ústavný súd nie je oprávnený preskúmať vecnú správnosť uvedeného znaleckého posudku (m. m. IV. ÚS 241/2010). Takýto postup ústavného súdu by bol nielen v rozpore s jeho už spomínaným postavením, ale popieral by základné zásady ústnosti a bezprostrednosti súdneho konania, ktoré vytvárajú najlepšie predpoklady na zistenie materiálnej pravdy (m. m. I. ÚS 118/2011). Ústavný súd preto nie je oprávnený preskúmať znalecký posudok, ale iba súlad postupu všeobecného súdu pri vyvodzovaní záverov vyplývajúcich z tohto posudku s ústavou.

13. Ústavný súd však v postupe súdu pri hodnotení skutkových a právnych záverov nezistil nič ústavne nekonformné, čo by nasvedčovalo ich arbitrárnosti alebo ústavnej neakceptovateľnosti. Krajský súd sa námietkami sťažovateľa vznesenými proti znaleckému posudku riadne zaoberal, avšak nestotožnil sa s nimi, pretože znalecký posudok považoval za logický a zodpovedajúci ďalším vykonaným dôkazom. V tomto smere zohľadnil aj výsluch znalca, pri ktorom znalec zotrval na východiskách svojho posudku. Znaleckému

posudku podľa krajského súdu nemohlo konkurovať ani odborné vyjadrenie [REDAKOVANÉ], keďže ten disponoval len obmedzenými podkladmi. Čo sa týka námietky, podľa ktorej sťažovateľ nemal možnosť preštudovať si odborné vyjadrenie znalca [REDAKOVANÉ], ktoré súd doručil žalobcovi na pojednávaní 10. apríla 2015, pretože okresný súd pre tento účel neodročil pojednávanie, aj s touto námietkou sa krajský súd dostatočne vysporiadal, keď uviedol, že toto odborné vyjadrenie v kontexte už podaného posudku žiadne zmeny v dôkaznej situácii neprinieslo a sťažovateľ mal možnosť priamo na pojednávaní konfrontovať znalca, čo napokon aj urobil. K námietke, podľa ktorej malo dôjsť k porušeniu práva na spravodlivý proces aj nezrealizovaním navrhovaného výsluchu [REDAKOVANÉ], krajský súd uviedol, že tento výsluch „s prihliadnutím na obsah ním naštudovaných materiálov zo spisu len v redukovanom rozsahu, závery dokazovania už vykonaného spochybníť principiálne nemohol.“. Aj s týmto dôkazným návrhom sa teda všeobecné súdy riadne vysporiadali. Ústavný súd považuje postup všeobecných súdov pri vykonávaní a hodnotení dôkazov za ústavne konformný.

14. Ústavný súd v závere podotýka, že proti rozhodnutiu najvyššieho súdu sťažovateľ nevznáša žiadne konkrétne námietky, preto je možné len stručne konštatovať, že toto rozhodnutie je adekvátnym a preskúmateľným spôsobom odôvodnené a nevykazuje žiadne vady relevantné z hľadiska ústavného prieskumu. Aj v tomto smere je teda ústavná sťažnosť zjavne neopodstatnená.

15. Ústavný súd konštatuje, že v napadnutom konaní boli dodržané garancie spravodlivého procesu v zmysle čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 dohovoru a nedošlo ani k zásahu do hmotných práv sťažovateľa. Z uvedených dôvodov ústavný súd sťažnosť podľa § 25 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. apríla 2018